

PrivatBank AS

Paveiktais finanšu noziegumu novēršanas
un apkarošanas jomā banku līmenī

BANKAS PROFILS

Īss bankas apraksts

AS "PrivatBank" ir Latvijas Republikā reģistrēta kredītiestāde, kas dibināta 1992. gadā un šobrīd ir 14. lielākā Latvijas banka (pēc aktīviem, 31.03.2017.). Bankai ir 13 filiāles, kas atrodas ne tikai Rīgā, bet arī Latvijas reģionos.

Kredītreitings, ja tas piešķirts bankai, vai tās emitētajiem un/vai regulētajā tirgū iekļautajiem finanšu instrumentiem

Reitingi nav piešķirti.

Galvenie bankas darbības (biznesa) virzieni

Korporatīvo klientu un privātpersonu apkalpošana.

Apgrozījums (% no kopējā apgrozījuma) ar uzņēmumiem, kas klasificējas kā čaulas uzņēmumi

2016. gadā uzņēmumu, kas klasificējas kā čaulas uzņēmumi¹, apgrozījums no kopējā apgrozījuma veidoja ap 20%, salīdzinot

ar 2015. gadu. 2017. gada apgrozījums turpināja kristies, samazinoties līdz 15% no kopējā apgrozījuma.

Akcionāru struktūra un darbības (biznesa) profils

Akcionāru struktūra uz 30.06.2017.

Akcionārs	Akcijas, EUR	Piederošās daļas, %
PAS komercbanka "PrivatBank"	40,190,855	46.54%
Concorde (Bermuda) Limited	7,967,355	9.23%
Wadless Holdings Limited	4,894,085	5.67%
Unimain Holdings Limited	4,566,475	5.29%
Danig Limited	3,000,000	3.47%
Chastely Investments Limited	2,338,098	2.81%
Privātpersonas	23,392,688	27.09%
Kopā	86,349,556	100.00%

¹FKTK Klientu padzīlīnātās izpētes normatīvie noteikumi kredītiestādēm un licencētām maksājumu un elektroniskās naudas iestādēm* 1.8. punktu čaulas kompānijas definīcija ir sekojoša:

1.8. čaulas kompānija – kompānija, kurai raksturīga viena vai vairākas šādas pazīmes:

1.8.1. nav pierādāma kompānijas saistība ar faktisku saimniecisko darbību un kompānijas darbība veido mazu vai neveido nekādu ekonomisko vērtību, un kredītiestādes rīcībā nav dokumentāras informācijas, kas pierāda pretējo;

1.8.2. kompānija nesagatavo un neiesniedz kompetentajām pārraudzības institūcijām gada finanšu pārskatus par savu darbību;

1.8.3. kompānijai nav fiziskas darbības vietas, bet tikai pasta kastīte vai saziņas adrese.

*Spēkā no 31.12.2015.

BIZNESA MODEĻA IZMAIŅAS, KAS VEIKTAS, LAI NODROŠINĀTU NILLTF ATBILSTĪBAS STANDARTU IEVĒROŠANU

(norāda ievērojamas, nozīmīgas un ar būtisku ietekmi)

**Atkarība no transakciju (maksājumu) biznesa un tā izmaiņas
(rādītāju salīdzinājums 2015., 2016. gadā,
2017. gada 1. pusgadā)**

Salīdzinot ar 2015. gadu, 2016. gadā maksājumu skaits ASV dolāros samazinājās par 25%; tajā pašā laikā maksājumu skaits EUR saglabājās stabils. 2017. gadā USD maksājumu skaits turpināja sarukt, un, salīdzinot 2016. gada otro pusgadu ar 2017. gada pirmo pusgadu, USD maksājumu skaits ir kopumā sarucis par vairāk nekā 50%. EUR maksājumu skaits šajā pašā periodā ir mazliet pieaudzis (aptuveni 5%).

**Biznesa virzienu dažādošana / biznesa virzieni, kurus plāno
attīstīt pārveidotajā biznesa modelī (ja biznesa modeli plānots
mainīt)**

Turpmāka korporatīvo klientu pakalpojumu un pakalpojumu privātpersonām attīstīšana vietējā tirgū, kā arī starptautisko klientu, kas atbilst noteiktiem kritērijiem, apkalpošana.

**Apgrozījuma samazinājums (izmaiņas) apkalpojot čaulas
uzņēmumus (rādītāju salīdzinājums 2015., 2016. gadā,
2017. 1. pusgadā)**

Uzņēmumu, kas klasificējas kā čaulas uzņēmumi, apgrozījums 2016. gadā (salīdzinot ar 2015. gadu) samazinājās par 80%. 2017. gada 1. pusgadā apgrozījums turpināja samazināties (par 5%, sasniedzot 85% samazinājumu, salīdzinot ar 2015. gadu).

**Trūkumu novēršanas darbības pēc FKTK noteiktajām
prasībām, ja tādas tikušas piemērotas (piemēram, noslēdzot
administratīvos līgumus, FKTK vēstules, lēmumi)**

2016. gadā Banka izstrādāja rīcības plānu (kas tika saskaņots ar FKTK), lai uzlabotu iekšējās kontroles sistēmas un NILLTF riska pārvaldīšanas politikas efektivitāti. Rīcības plāns ir izpildīts.

**Prognozes, aprēķini, kas apliecina bankas izvēlēta biznesa
modeļa ilgtspējību tuvākajos 3 gados, ja ievērojami
samazināsies apgrozījums, piemēram, neapkalpojot čaulas
uzņēmumus**

Banka turpinās attīstīt korporatīvo klientu apkalpošanas jomu, pakalpojumus privātpersonām vietējā tirgū, kā arī apkalpos starptautiskos klientus, kas atbilst noteiktiem kritērijiem.

KORPORATĪVĀ PĀRVALDĪBA

Jaunas politikas un procedūru attīstība (pilnveide)

Banka ir ieviesusi augstus biznesa ētikas standartus Bankas politikās, procedūrās. Papildus 2016. gadā Banka pilnībā pārskatīja un aktualizēja iekšējās NILLTFN politikas un procedūras.

ANO, ES, nacionālo finanšu sankciju atbilstības politika

2016. gadā Banka izveidoja sankciju atbilstības programmu, centralizējot ar sankciju risku novēršanu saistītos procesus un nosakot sankciju atbildīgo darbinieku (Sanctions Officer), kas ir ieguvis atbilstošas zināšanas šajā jomā apliecināšu dokumentu. Papildus tika ieviests Fiserv Inc. izstrādātais IT rīks, lai stiprinātu Bankas kapacitāti sankciju risku mazināšanā (tiešsaistes un bezsaistes klientu un maksājumu skrīnings).

Ārvalstu vienpusējo, eksteritoriālo, piemēram, OFAC sankciju ievērošanas politika

Banka ievēro OFAC sankciju režīmus, kas ir finanšu sankciju riska programmas neatņemama sastāvdaļa.

Caurspīdīguma pieaugums (pieejamās informācijas kvalitātes uzlabošana par maksājumiem, publiski pieejamajām atskaitēm par atbilstības jomu utt.)

Banka nodrošina, lai veiktie maksājumi ir caurspīdīgi, kā arī to, lai darījumi neradītu šaubas par to ekonomisko pamatojumu (caurspīdīguma nodrošināšanai no klientiem tiek pieprasīti

darījumus apliecinājoši dokumenti). Papildus Banka nosaka darījumu limitus, kas nodrošina iespēju kontrolēt maksājumu plūsmu. Tāpat ir veikti uzlabojumi, lai nodrošinātu, ka maksājumos iekļautā informācija ir precīza un pietiekama.

Vadības un/vai pārraudzības funkcijas stiprināšana (jauni darbinieki, struktūrvienības utt.)

Neskatoties uz klientu skaita samazināšanos, 2016. gadā (salīdzinot ar 2015.gadu) NILLTFN darbinieku skaits pieauga par 35%. Darbā tika pieņemti pieredzējuši darbinieki un izveidota profesionāla NILLTFN struktūrvienība. NILLTFN atbildīgo darbinieku atbalsta pieredzējuši vadītāji, katrs no kuriem pārvalda noteiktu NILLTFN jomu (ieskaitot sankciju atbilstības kontroles jomu).

Papildus Banka ieviesa NILLTFN darbinieku kapacitātes pietiekamības aprēķināšanas metodoloģiju, kas nodrošina resursu pietiekamību (gadījumā, ja kapacitātes sliekšņi ir pārsniegti, tad tiek izskatīts jautājums par resursu pietiekamību).

Nozīmēts finanšu sankciju atbilstības kontroles speciālists (funkcija)

Sankciju atbilstības kontroles darbinieka amats tika izveidots 2016. gada oktobrī.

IEKŠĒJĀ KONTROLE

Strukturālās izmaiņas iekšējās kontroles sistēmas organizācijā, ja tādas notikušas

Banka ir ieviesusi trīs aizsardzības līniju principu. Pirmo aizsardzības līniju veido biznesa un atbalsta struktūrvienības, otro aizsardzības līniju veido NILLTFN struktūrvienība, Risku direktors, Risku kontroles departaments un Darbības atbilstības kontroles departaments, bet trešo - iekšējā audita departaments.

Izmaiņas / klientu izpētē / padziļinātā klientu izpētē / politiski nozīmīgu personu izpētē / starptautisko finanšu sankciju uzraudzībā

Klientu izpētes un padziļinātās klientu izpētes prasības tika pastiprinātas (2016. gads un 2017. gads), ieviešot stingrākas informācijas un dokumentu pārbaudes, kā arī automatizētus risinājumu monitoringam un tiešsaistes skrīningam (*Fiserv Inc. IT* rīks). Banka ir pilnībā ieviesusi automatizētu politiski nozīmīgu personu skrīningu (gan uzsākot sadarbību, gan sadarbības ar klientu laikā).

Izmaiņas jaunu klientu akceptācijas politikā un procedūrās, tajā skaitā sadarbojoties ar aģentiem (trešajām personām)

Banka ir ieviesusi stingrākus darījuma attiecību ar jauniem klientiem uzsākšanas kritērijus, īpaši attiecībā uz starptautiskajiem klientiem, kuriem ir jāatbilst Bankas noteiktajām caurspīdīguma prasībām.

DARBINIEKU APMĀCĪBAS

2016. gadā un 2017. gada 1. pusgadā veiktās apmācības NILLTFN jomā

Iekšējās apmācības NILLTF jomā visiem Bankas darbiniekiem tiek nodrošinātas vismaz vienu reizi gadā. Apmācības tiek nodrošinātas Bankas valdei, kā arī klientus apkalpojošo un atbalsta struktūrvienību darbiniekiem. Turklāt apmācības ekonomisko sankciju jomā tiek organizētas atsevišķi (papildus vispārējām apmācībām NILLTFN jomā).

Iekšējās / ārējās apmācības

Visi Bankas darbinieki ir apmeklējuši iekšējās NILLTFN apmācības. 62% no Bankas darbiniekiem, kuriem saskaņā ar Bankas NILLTFN apmācību plānu ir jāapmeklē ārējās mācības vai kuru tiešajos pienākumos ietilpst pienākumi, kas ir saistīti ar NILLTFN normatīvo prasību izpildi, 2016. gadā un 2017. gadā tās ir apmeklējuši (piedaloties ne tikai NILLTFN darbiniekiem, bet arī pārējām divām aizsardzības līnijām, piemēram, klientu menedžeri un iekšējā audita darbinieki).

Darbinieku testēšanas un sertifikācijas rezultāti

Bankā ir apstiprināts NILLTFN apmācības plāns, kurā ir ietvertas darbinieku kategorijas un apmācības, kādas katrai darbinieku kategorijai ir jāapmeklē. Obligātās ārējās apmācības NILLTFN darbiniekiem ir neatņemama NILLTFN plāna sastāvdaļa.

NEATKARĪGĀS NILLTFN IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS PĀRBAUDES

Neatkarīgo vērtētāju (konsultantu) pārbauhu rezultāti

2016. gadā Bankas NILLTF jomas auditu veica Navigant (neatkarīgs ASV konsultants). Pamatojoties uz Navigant ziņojumu, Banka sagatavoja rīcības plānu, lai ieviestu konsultanta rekomendācijas.

Neatkarīgo pārbauhu rekomendāciju ieviešanas līmenis

Banka Navigant rekomendācijas plāno pilnībā ieviest līdz 2017. gada beigām / 2018. gada sākumam.

Turpmākie soļi darbības uzlabošanas plānu ieviešanā

2017. gadā ārējais konsultants veiks NILLTFN jomas pārbaudes (fokusējoties uz NILLTFN sistēmu darbības pareizības testēšanu). Turklāt, Banka plāno atkārtoti piesaistīt Navigant 2018. gada sākumā.

Iekšējā audita iespējas veikt neatkarīgas pārbaudes NILLTF novēšanas jomā

2017. gadā Iekšējā audita departaments ir iepilninojis regulārās pārbaudes kas ietver NILLTFN jomas pārbaudes (daļa no kurām ir saistīta ar NILLTFN IT sistēmu testēšanu). Bankas Iekšējā audita

departamentā ir darbinieks, kas specializējas NILLTFN jomas pārbaudē.

Citas ārējās neatkarīgās pārbaudes (auditi), to rezultāti

2016. gadā vairāki ārējie konsultanti veica NILLTFN jomas pārbaudes (ieskaitot NILLTFN IT jomas pārbaudi). Piemēram, *PricewaterhouseCoopers* veica NILLTFN IT jomas pārbaudi, kuras rezultāti bija apmierinoši.

AUTOMATIZĒTAS (IT) SISTĒMAS UN RĪKI

Īss apraksts par IT sistēmām, izmaiņām (atjauninājumiem) 2016. gadā un 2017. gada 1. pusgadā, ja tādas ir veiktas

Kompānijas Fiserv Inc. skrīninga un monitoringa rīks – *Financial Crime Risk Management* un kompānijas FICO TonBeller kompānijas skoringa rīks – Siron KYC un Siron AML.

Banku pamatoperāciju programmnodrošinājums: nosaukums/piegādātājs

PROMIN, PrivatBank izveidots tehniskais risinājums. Banka ir uzsākusi sistēmas Temenos 24 core banking system ieviešanu, kuras pirmo stadiju plāno pabeigt 2018. gada beigās.

NILLTF novēšanas darījumu uzraudzības sistēma: nosaukums/piegādātājs

Kompānijas *Fiserv Inc.* skrīninga un monitoringa rīks – *Financial Crime Risk Management*.

Finanšu sankciju monitoringa sistēma: nosaukums/ piegādātājs / tiešsaiste 24/7 vai T+1/2/3

Kompānijas Fiserv Inc. skrīninga un monitoringa rīks – Financial Crime Risk Management (gan tiešsaistes maksājumu skrīnings, gan bezsaistes klientu datu un klientu darījumu skrīnings).

Citi IT rīki un risinājumi

Kompānijas Dow Jones Inc. datubāze - Dow Jones Risk & Compliance datubāze un kompānijas Accuity Inc. datubāze.

Novērtie trūkumi, efektivitātes uzlabojumi, īpaši starptautisko finanšu sankciju vadībā

Sankciju skrīnings tika pilnveidots 2016. gada, ieviešot Fiserv Inc. IT risinājumu. Papildus tika ieviestas kontroles attiecībā uz sektorālajām sankcijām (piemēram, papildu divējāda pielietojama un militāro preču kontrole).

KLIENTU UN BIZNESA VIRZIENU RISKU MAZINĀŠANA

Biznesa virzieni, no kuriem banka ir atteikusies

Banka nav pilnībā atteikusies no neviena no tās biznesa virzieniem.

Paaugstināta riska klientu samazinājums (salīdzinājums 2015., 2016. gadā un 2017. gada 1. pusgadā)

Sistemātiska darījuma attiecību izbeigšana ar klientiem, kas rada pārlietu lielus riskus tika uzsākta 2016. gadā, kā rezultātā būtiski samazinājās starptautisko klientu portfelis (skat. statistikas datus zemāk).

Izmaiņas klientu bāzē pēc jurisdikcijas (tabula, grafiks)

Starptautisko klientu (it īpaši, čaulas kompāniju) skaits samazinājās par 88%, bet vietējo klientu – rezidentu skaits samazinājās par 1%.

PEP klientu skaita izmaiņas

Salīdzinot ar 2015. gadu un 2016. gadu, politiski nozīmīgu personu skaits 2017. gadā ir nebūtiski pieaudzis (pat aptuveni 5%) (neskatoties uz to, ka Latvijā tika ieviests vietējās politiski nozīmīgas personas jēdziens, 2016. gadā klientu - politiski nozīmīgu personu skaits būtiski nepieauga, jo darījuma attiecības tika izbeigtas ar ievērojamu skaitu ārvalstu politiski nozīmīgu personu, bet vietējo politiski nozīmīgu personu skaita pieaugums netika novērots).

NILLTF riska līmeņa (scoring) samazinājums klientu vidū (salīdzinājums 2015., 2016. gadā un 2017. gada 1. pusgadā)

Klientu padziļinātai izpētei pakļauto klientu skaits samazinājās no 9,706 2015. gadā līdz 6,856 2016. gada beigās. 2017. gadā situācija būtiski nav mainījusies, jo Banka nav aktīvi piesaistījusi paaugstināta NILLTF riska klientus.

Mērķa tirgi

Latvija, Eiropas Savienība un NVS valstis.

Tendences klientu aktīvu strukturēšanā (piemēram, virzība no īstermiņa aktīviem uz garāka termiņa aktīviem, virzība no transakcijām uz ilgāka termiņa aktīvu izvietojumu pārvaldībai utt.)

Vairākums Bankas klientu iegulda savus līdzekļus ilgtermiņa noguldījumos (Banka piedāvā konkurētspējīgus pakalpojumus) 2016. gadā, tika novērota ievērojama vietējo noguldītāju aktivitāte (pieaugums sasniedza 28%). 2017. gadā situācija būtiski nemainījās.